

Плани семінарсько-практичних занять для студентів денної форми навчання з дисципліни «Психодіагностика»

Семінарсько-практичне заняття №1

Тема: Психодіагностика як окрема психологічна галузь. Історія розвитку психодіагностики.

Питання до семінару:

1. Предмет і структура психодіагностики як самостійної галузі психології.
2. Області використання психодіагностики.
3. Диференціація психодіагностики та суміжних напрямків дослідження.
4. Передісторія появи психодіагностики.
5. Історія розвитку психодіагностики як самостійної науки.

Основні поняття: психодіагностика, загальна психодіагностика, освітня психодіагностика, клінічна психодіагностика, професійна психодіагностика, психометрія, психологічна оцінка.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення: Витоки психодіагностики як науки (Гальтон, Біне, Кеттел, Спірмен). Історія розвитку психодіагностики інтелекту. Історія розвитку „особистісної” психодіагностики. Історія розвитку „проективної” психодіагностики. Історія розвитку психодіагностики у дореволюційній Росії та в СРСР.

Література.

1. Ананьев Б.Г. Комплексное изучение человека и психологическая диагностика / Б.Г. Ананьев. // Вопросы психологии. – 1968. – №6.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование / А. Анастаси; [Пер. с англ.]; [Кн. 1, Кн. 2.]. – М.: Педагогика, 1982.
3. Анастаси А. Психологическое тестирование / А. Анастаси, С. Урбина; [Пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 2001.
4. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2002.
5. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов. – СПб.: Питер, 2001.
6. Гайда В.К. Психологическое тестирование / В.К. Гайда, В.П. Захаров – К., 1982.
7. Гуревич К.М. Психологическая диагностика / К.М. Гуревич. – М., 1981.
8. Зинченко В.П. Проблема объективного метода в психологии / В.П. Зинченко, М.К. Мамардашвили // Вопросы философии. – 1977. – №3.
9. Носс И.Н. Психодиагностика / И.Н. Носс. – М.: Изд-во К;СП+, 1999.
10. Общая психодиагностика / [Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина]. – М.: МГУ, 1987.
11. Основы психодиагностики: [Учебное пособие для студентов педвузов]. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996.
12. Психодиагностика: теория и практика / [ред. Н.Ф.Талызина]. – М., 1986.
13. Психологическая диагностика. Проблемы и исследования / [ред. К.М.Гуревич]. – М., 1981.
14. Психологическая диагностика: [Учебное пособие] / [Под ред. К.М. Гуревича, Е.М. Борисовой]; [2-е изд., испр.] – М.: Изд-во УРАО, 2000.

Семінарсько-практичне заняття №2

Тема: Психодіагностичний метод як самостійний метод психології.

Питання до семінару:

1. Психодіагностичний метод, його специфічні особливості.
2. Діагностичні підходи.
3. Тест як основний інструмент діагностики.
4. Різновиди тестів.
5. Комп'ютеризовані і комп'ютерні тести.
6. „Об'єктивні” тести особистості.

Основні поняття: психодіагностичний метод, об'єктивний підхід, суб'єктивний підхід, проєктивний підхід, тест, методика, опитувальник, тести інтелекту, тести здібностей, особистісні опитувальники, тести дії, ситуаційні тести, вербальні тести, практичні тести, групові та індивідуальні тести, комп'ютеризовані і комп'ютерні тести, „об'єктивні” тести.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення: Адаптація зарубіжних тестів.

Література.

1. Ананьев Б.Г. Комплексное изучение человека и психологическая диагностика / Б.Г. Ананьев. // Вопросы психологии. – 1968. – №6.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование / А. Анастаси; [Пер. с англ.]; [Кн. 1, Кн. 2.]. – М.: Педагогика, 1982.
3. Анастаси А. Психологическое тестирование / А. Анастаси, С. Урбина; [Пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 2001.
4. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2002.
5. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов. – СПб.: Питер, 2001.
6. Гайда В.К. Психологическое тестирование / В.К. Гайда, В.П. Захаров – К., 1982.
7. Гуревич К.М. Психологическая диагностика / К.М. Гуревич. – М., 1981.
8. Зинченко В.П. Проблема объективного метода в психологии / В.П. Зинченко, М.К. Мамардашвили // Вопросы философии. – 1977. – №3.
9. Измайлов Ч.А. Общий практикум по психологии. Измерение в психологии. [Ч.1. Общая психометрика] / Ч.А. Измайлов, М.Б. Михалевская. – М., 1983.
10. Кулагин Б.В. Основы профессиональной диагностики / Б.В. Кулагин. – М., 1984.
11. Леонтьев А.Н. О диагностических методах психологического исследования школьников / А.Н. Леонтьев, А.Р. Лурия, А.В. Смирнов // Сов. педагогика. – 1968. – №7.
12. Морозов С.М. Компьютерное тестирование. История и перспективы психологического диагноза / С.М. Морозов, М.В. Зеленкова // Журнал практикующего психолога, 1997. – №3.
13. Носс И.Н. Психодиагностика / И.Н. Носс. – М.: Изд-во К;СП+, 1999.
14. Общая психодиагностика / [Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина]. – М.: МГУ, 1987.

15. Основы психодиагностики: [Учебное пособие для студентов педвузов]. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996.
16. Психодиагностика: теория и практика / [ред. Н.Ф.Талызина]. – М., 1986.
17. Психологическая диагностика. Проблемы и исследования / [ред. К.М.Гуревич]. – М., 1981.
18. Психологическая диагностика: [Учебное пособие] / [Под ред. К.М. Гуревича, Е.М. Борисовой]; [2-е изд., испр.]/ – М.: Изд-во УРАО, 2000.
19. Ханин Ю.Л. Стандартный алгоритм адаптации зарубежных опросных методов / Ю.Л. Ханин. // Психологические проблемы предсоревновательной подготовки квалифицированных спортсменов. – Л.: ЛНИИФК, 1977.
20. Червинская К.Р. Компьютерная психодиагностика / К.Р. Червинская. – СПб.: Изд-во „Речь”, 2003.

Семінарсько-практичне заняття №3

Тема: Особливості психодіагностичного процесу та встановлення психологічного діагнозу.

Питання до семінару:

1. Психологічний діагноз, його предмет і структура. Помилки психологічного діагнозу.
2. Етап збору даних: особливості ситуації та вибір діагностичних методик.
3. Етап переробки інформації: шляхи узагальнення даних та рівні їх інтеграції.
4. Етап прийняття рішення: рівні діагностичного заключення та типи психологічного діагнозу.

Основні поняття: психологічний діагноз, помилки спостереження, помилки реєстрації, помилки інструментальні, ефект „першого враження”, помилка атрибуції, пізнавальний радикалізм, пізнавальний консерватизм, вимірювана індивідуальність, психодіагностичний процес, прогноз, симптоматичний діагноз, етіологічний діагноз, типологічний діагноз.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення: Напрямки у роботі психодіагноста. Етика психодіагностичного дослідження.

Література.

1. Анастаси А. Психологическое тестирование / А. Анастаси; [Пер. с англ.]; [Кн. 1, Кн. 2.]. – М.: Педагогика, 1982.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование /А. Анастаси, С. Урбина; [Пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 2001.
3. Бурлачук Л.Ф. К построению теории „измеренной индивидуальности” в психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, Е.Ю. Коржова // Вопросы психологии. – 1994. – №5.
4. Бурлачук Л.Ф. О дилетантстве в психологической диагностике / Л.Ф. Бурлачук // Вопросы психологии. – 1993. – №5.
5. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2002.
6. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов.

– СПб.: Питер, 2001.

7. Гайда В.К. Психологическое тестирование / В.К. Гайда, В.П. Захаров – К., 1982.
8. Гуревич К.М. Психологическая диагностика / К.М. Гуревич. – М., 1981.
9. Носс И.Н. Психодиагностика / И.Н. Носс. – М.: Изд-во К;СП+, 1999.
10. Общая психодиагностика / [Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина]. – М.: МГУ, 1987.
11. Основы психодиагностики: [Учебное пособие для студентов педвузов]. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996.
12. Психодиагностика: теория и практика / [ред. Н.Ф.Талызина]. – М., 1986.
13. Психологическая диагностика. Проблемы и исследования / [ред. К.М.Гуревич]. – М., 1981.
14. Психологическая диагностика: [Учебное пособие] / [Под ред. К.М. Гуревича, Е.М. Борисовой]; [2-е изд., испр.]/ – М.: Изд-во УРАО, 2000.
15. Собчик Л.Н. Психология индивидуальности. Теория и практика психодиагностики / Л.Н. Собчик. – СПб.: Изд-во „Речь”, 2005.

Семінарсько-практичне заняття №4-5

Тема: Психодіагностика інтелекту та здібностей.

Питання до семінару:

Семінар №4

1. Інтелект: психологічна категорія чи психічне явище? Підходи до визначення інтелекту.
2. Психометрична модель інтелекту.
3. Ієрархічні теорії структури інтелекту.
4. Мультифакторна модель інтелекту за Терстоуном.
5. Модель структури інтелекту за Гілфордом.
6. Ретикулярна факторна модель інтелекту за Кеттеллом.

Семінар №5

7. Стандартні показники інтелекту. Історія питання.
8. Показник IQ. Розподіл тестових оцінок інтелекту.
9. Фактори, що впливають на рівень вимірюваного інтелекту.
10. Загальна характеристика тестів для вимірювання інтелекту, їх види.
11. Проблема вимірювання інтелекту в сучасній психодіагностиці.

Основні поняття: психометрична модель інтелекту, генеральний фактор, структура інтелекту, поточний інтелект, кристалізований інтелект, показники інтелекту, розумовий вік, коефіцієнт інтелекту, тестові оцінки інтелекту, вербальні та невербальні (практичні) тести інтелекту, тест інтелекту Біне-Сімона, тест Векслера, матриці Равенна, тест структури інтелекту Р. Амтхауера.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення: Етапи розвитку діагностики інтелекту. Модель інтелекту за Айзенком. Трьохкомпонентна модель інтелекту за Стенбергом. Детермінанти інтелектуального розвитку та вираженності

інтелектуальних здібностей. Вікові та гендерні відмінності в інтелекті. Характеристика окремих тестів інтелекту.

Література.

1. Айзенк Г.Ю. Интеллект: новый взгляд / Г.Ю. Айзенк // Вопросы психологии. – 1995. – №1.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование /А. Анастаси, С. Урбина; [Пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 2001.
3. Блейхер В.М. Психологическая диагностика интеллекта и личности / В.М. Блейхер. – К., 1978.
4. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2002.
5. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов. – СПб.: Питер, 2001.
6. Гуревич К.М. Психологическая диагностика / К.М. Гуревич. – М., 1981.
7. Дружинин В.Н. Психологическая диагностика способностей: теоретические основы / В.Н. Дружинин; [Часть1, 2]. – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1990.
8. Елисеев О.П. Практикум по психологии личности / О.П. Елисеев. – СПб.: Питер, 2002. Измайлов Ч.А. Общий практикум по психологии. Измерение в психологии. [Ч.1. Общая психометрика] / Ч.А. Измайлов, М.Б. Михалевская. – М., 1983.
9. Носс И.Н. Психодиагностика / И.Н. Носс. – М.: Изд-во К;СП+, 1999.
10. Общая психодиагностика / [Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина]. – М.: МГУ, 1987.
11. Практикум по психодиагностике. Дифференциальная психометрика / [ред. В.В.Столин, А.Г.Шмелев]. – М., 1984.
12. Психодиагностика: теория и практика / [ред. Н.Ф.Талызина]. – М.,1986.
13. Психологическая диагностика. Проблемы и исследования / [ред. К.М.Гуревич]. – М., 1981.
14. Психологическая диагностика: [Учебное пособие] / [Под ред. К.М. Гуревича, Е.М. Борисовой]; [2-е изд., испр.]/ – М.: Изд-во УРАО, 2000.
15. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. [Учебное пособие] / Д.Я. Райгородский. – Самара: Издательский Дом „БАХРАХ-М”, 2000.

Семінарсько-практичне заняття №6-7

Тема: Психодіагностика особистості.

Питання до семінару:

Семінар №6

1. Різновиди особистісних опитувальників.
2. Форми запитань і представлення результатів в особистісних опитувальниках.
3. Проблема достовірності особистісних опитувальників: загальна характеристика.
4. Фальсифікація та установка на відповідь в особистісних опитувальниках.

Семінар №7

5. Розуміння питань та мінливість відповідей в особистісних опитувальниках.
6. Психометричний парадокс.
7. Фактори, що детермінують відповідь в особистісних опитувальниках.
8. Особистісні опитувальники і теорії особистості.
9. Проблема вимірювання особистості в сучасній психодіагностиці.

Основні поняття: опитувальники рис особистості, опитувальники типологічні, факторні опитувальники, емпіричні опитувальники, достовірність особистісних опитувальників, установки на відповідь, мінливість відповідей, модель за Голдбергом, психометричний парадокс, ММРІ, 16 РҒ Кеттела, тести Айзенка.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення: Етапи розвитку діагностики особистості. Характеристика окремих особистісних опитувальників.

Література.

1. Айзенк Г.Ю. Структура личности/ Г.Ю. Айзенк; [Пер. с англ.]. – СПб.: Ювента; М.: КСП+, 1999.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование /А. Анастаси, С. Урбина; [Пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 2001.
3. Барабанщикова Т.А., Рыжкова А.Н. Психологические методики изучения личности: [Практикум] / Т.А. Барабанщикова, А.Н. Рыжкова; [Под ред. проф. А.Ф. Ануфриева]. – М.: Ось-89, 2007.
4. Блейхер В.М. Психологическая диагностика интеллекта и личности / В.М. Блейхер. – К., 1978.
5. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2002.
6. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика личности / Л.Ф. Бурлачук. – Киев: Здоров'я, 1989.
7. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов. – СПб.: Питер, 2001.
8. Бурлачук Л.Ф. Акцентуации личности: что диагностируем? / Л.Ф. Бурлачук,
9. В.Н. Духневич // Вопросы психологии. – 1998. – №2.
10. Гуревич К.М. Психологическая диагностика / К.М. Гуревич. – М., 1981.
11. Елисеев О.П. Практикум по психологии личности / О.П. Елисеев. – СПб.: Питер, 2002.
12. Измайлов Ч.А. Общий практикум по психологии. Измерение в психологии. [Ч.1. Общая психометрика] / Ч.А. Измайлов, М.Б. Михалевская. – М., 1983.
13. Норакидзе В.Г. Методы исследования характера личности / В.Г. Норакидзе. – Тбилиси: Мецниереба, 1975.
14. Общая психодиагностика / [Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина]. – М.: МГУ, 1987.
15. Основы психодиагностики: [Учебное пособие для студентов педвузов]. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996.
16. Практикум по психодиагностике, конкретные психодиагностические методики / [Под ред. А.И.Зеличенко и др.]. – М.,1989.
17. Практикум по психодиагностике. Дифференциальная психометрика / [ред. В.В.Столин, А.Г.Шмелев]. – М., 1984.
18. Практикум по психодиагностике. Психодиагностические материалы. / [Под ред. А.А.Бодалева и др.]. – М., 1988.
19. Психодиагностика: теория и практика / [ред. Н.Ф.Талызина]. – М.,1986.

20. Психологическая диагностика. Проблемы и исследования / [ред. К.М.Гуревич]. – М., 1981.
20. Психологическая диагностика: [Учебное пособие] / [Под ред. К.М. Гуревича, Е.М. Борисовой]; [2-е изд., испр.] / – М.: Изд-во УРАО, 2000.
21. Психологические тесты / [Под ред. А.А. Карелина]; в 2 т. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002.
22. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. [Учебное пособие] / Д.Я. Райгородский. – Самара: Издательский Дом „БАХРАХ-М”, 2000.
23. Собчик Л.Н. Психология индивидуальности. Теория и практика психодиагностики / Л.Н. Собчик. – СПб.: Изд-во „Речь”, 2005.
24. Собчик Л.Н. Стандартизированный многофакторный метод исследования личности СМЛ / Л.Н. Собчик. – СПб., Речь, 2002.
25. Шмелев А.Г. Психодиагностика личностных черт / А.Г. Шмелев. – СПб.: Речь, 2002.

Семінарсько-практичне заняття №8

Тема: Проективна психодіагностика.

Питання до семінару:

1. Поняття проєкції у психодіагностиці. Різновиди проєкцій.
2. Обґрунтування проєктивного підходу до діагностики особистості.
3. Несвідоме як предмет проєктивної діагностики.
4. Проективна гіпотеза та її реалізація у проєктивних методиках.
5. Роль стимулу в проєктивних методиках.
6. Класифікація проєктивних методик.
7. Проблема „об’єктивності” та достовірності проєктивної діагностики особистості в сучасній психодіагностиці.

Основні поняття: проєкція, проєктивний підхід, класична проєкція, атрибутивна проєкція, апперцептивне спотворення, аутична проєкція, раціоналізована проєкція, симілятивна проєкція, компліментарна проєкція, проєктивна гіпотеза, конститутивні методики, конструктивні методики, інтерпретативні методики, катартичні методики, реактивні методики, експресивні методики, імпресивні методики, адитивні методики, стимул, перцептивний захист, тест Роршаха, ТАТ, тест Люшера.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення: Етапи розвитку проєктивної психодіагностики. Характеристика окремих проєктивних методик.

Література.

1. Абт Л. Теория проективной психологии / Л. Абт // Проективная психология / [Пер. с англ.]. – М.: ЭКСМО-Пресс, 2000.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование /А. Анастаси, С. Урбина; [Пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 2001.
3. Бурлачук Л.Ф. Герман Роршах и проективный подход к исследованию личности в советской психологии / Л.Ф. Бурлачук // Проблемы философии. – 1987. – Вып. 74.

4. Бурлачук Л.Ф. Исследование личности в клинической психологии (на основе метода Роршаха) / Л.Ф. Бурлачук. – Киев: Вища школа, 1979.
5. Бурлачук Л.Ф. Введение в проективную психологию / Л.Ф. Бурлачук. – Киев: Ника- Центр; Вист-С., 1997.
6. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2002.
7. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов. – СПб.: Питер, 2001.
8. Гуревич К.М. Психологическая диагностика / К.М. Гуревич. – М., 1981.
9. Дилео Д. Детский рисунок: диагностика и интерпретация / Д.Дилео. – М.: Апрель Пресс, Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2001.
10. Леонтьев А.Н. Тематический апперцептивный тест / А.Н. Леонтьев. – М.: Смысл, 1998.
11. Носс И.Н. Психодиагностика / И.Н. Носс. – М.: Изд-во К;СП+, 1999.
12. Общая психодиагностика / [Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина]. – М.: МГУ, 1987.
13. Проективная психология: [Пер.с англ.]. – М.: Апрель-Пресс, Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000.
14. Психодиагностика: теория и практика / [ред. Н.Ф.Талызина]. – М.,1986.
15. Психологическая диагностика. Проблемы и исследования / [ред. К.М.Гуревич]. – М., 1981.
16. Психологическая диагностика: [Учебное пособие] / [Под ред. К.М. Гуревича, Е.М. Борисовой]; [2-е изд., испр.]/ – М.: Изд-во УРАО, 2000.
17. Собчик Л.Н. Психология индивидуальности. Теория и практика психодиагностики / Л.Н. Собчик. – СПб.: Изд-во „Речь”, 2005.
18. Собчик Л.Н. Метод портретных выборов – адаптированный тест Сонди. [Практическое руководство] / Л.Н. Собчик. – СПб., Речь, 2007.
19. Собчик Л.Н. МЦВ – метод цветowych выборов. Модифицированный восьмицветовой тест
20. Люшера. [Практическое руководство] / Л.Н. Собчик. – СПб., Изд-во “Речь”, 2001.
21. Собчик Л.Н. Рисованный апперцептивный тест / Л.Н. Собчик.. – СПб., Речь, 2002.
22. Соколова Е.Т. Проективные методы исследования личности / Е.Т. Соколова. – М.: МГУ, 1980.
23. Цветовой тест отношений. [Методические рекомендации]. – Ленинград, 1985.
24. Эткинд А.М. Тест Роршаха и структура психического образа / А.М. Эткинд // Вопросы психологии. – 1981. – №5.
25. Яньшин П.В. Клиническая психодиагностика личности [Учебно-методическое пособие] / П.В. Яньшин; [2-е изд., испр.]. – СПб., Речь, 2007.

Семінарсько-практичне заняття №9-10

Тема: Етапи конструювання тесту.

Питання до семінару:

Семінар 9

1. Теоретичне обґрунтування та визначення мети і призначення майбутнього тесту.

2. Визначення кількості завдань тесту (специфікація тесту).
3. Розробка завдань тесту: змістовні особливості, типи та установочна природа відповідей.
4. Вимоги до оформлення бланків тесту.
5. Етап пілотажного дослідження.

Семинар 10

6. Аналіз завдань тесту: визначення дискримінативності та ефективності.
7. Визначення надійності тесту.
8. Проблема визначення валідності тесту.
9. Факторний аналіз як етап конструювання тесту.
10. Стандартизація тесту.

Основні поняття: специфікація тесту, змістовні області, маніфестації, завдання тесту, установка на згоду, установка на соціально схвалювальні відповіді, установка на невизначені відповіді, установка на крайні відповіді, пілотажне дослідження, дискримінативність завдань тесту, індекс ефективності завдання, надійність тесту, надійність за внутрішньою узгодженістю, надійність ретестова, надійність паралельних форм, надійність частин тесту, валідність тесту, очевидна валідність, конкурентна валідність, прогностична валідність, інкрементна валідність, диференційна валідність, змістовна валідність, конструктна валідність, критерій валідації, факторний аналіз, стандартизація тесту, тестові шкали, тестові норми.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення: Різновиди надійності. Різновиди валідності.

Література.

1. Анастаси А. Психологическое тестирование /А. Анастаси, С. Урбина; [Пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 2001.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2002.
3. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов. – СПб.: Питер, 2001.
4. Бурлачук Л.Ф. О дилетантстве в психологической диагностике / Л.Ф. Бурлачук // Вопросы психологии. – 1993. – No5.
5. Бурлачук Л.Ф. Исследование надежности опросника Р. Кеттела 16PF / Л.Ф. Бурлачук, В.Н. Духневич // Психологический журнал. – 2000. – Т.21. – No5.
6. Бурлачук Л.Ф. Адаптация опросника для диагностики пяти факторов личности / Л.Ф. Бурлачук, Д.К. Королев // Вопросы психологии. – 2000. – No1.
7. Виноградов О.Г. Дослідження надійності комп'ютерного варіанту особистісного опитувальника 16PF / О.Г. Виноградов // Вісник Київського університету. Психологія. – Вип.3. – Київ, 1997.
8. Забродин Ю.М. Статистические и семантические проблемы конструирования и адаптации многофакторных личностных тест-опросников / Ю.М. Забродин, В.И. Похилько, А.Г. Шмелев. // Психологический журнал. – 1987. – Т.8. – No6.
9. Клайн П. Справочное руководство по конструированию тестов. Введение в психометрическое проектирование / Пол Клайн; [Пер. с англ. Е.П. Савченко; Под ред. Л.Ф. Бурлачука]. – Киев: ПАН Лтд, 1994.

10. Крокер Л. Введение в классическую и современную теорию тестов: [учебник] / Л. Крокер, Дж. Аглина; [пер. с англ. Н.Н. Найденовой, В.Н. Симкина, М.Б. Чельшковой; под общ. ред. В.И. Звонникова, М.Б. Чельшковой]. – М.: Логос, 2010.
11. Морозов С.М. Засоби контролю психодіагностичних якостей психологічних тестів / С.М. Морозов. – К., 1994.
12. Ханин Ю.Л. Стандартный алгоритм адаптации зарубежных опросных методов / Ю.Л. Ханин. // Психологические проблемы предсоревновательной подготовки квалифицированных спортсменов. – Л.: ЛНИИФК, 1977.

Семінарсько-практичне заняття №11

Тема: Проблеми конструювання особистісних опитувальників.

Питання до семінару:

1. Проблеми конструювання особистісних опитувальників.
2. Змістовна відповідність питань/ тверджень теоретичному конструкту.
3. Вимоги до формулювання питань/ тверджень особистісних опитувальників, можливі помилки та шляхи їх усунення.
4. Визначення типу відповідей.
5. Усунення впливу установок на відповідь.
6. Проблема валідації особистісних опитувальників.
7. Визначення тестових норм для особистісних опитувальників.

Основні поняття: тестові питання/ твердження, помилки формулювання, типи питань, типи відповідей, установка на згоду, установка на соціально схвалювальні відповіді, установка на невизначені відповіді, установка на крайні відповіді, валідація тесту, критеріальна валідність, конструктна валідність, тестові норми.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення: Особливості застосування факторного аналізу при конструюванні особистісних опитувальників.

Література.

1. Анастаси А. Психологическое тестирование /А. Анастаси, С. Урбина; [Пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 2001.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2002.
3. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика личности / Л.Ф. Бурлачук. – Киев: Здоров'я, 1989.
4. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов. – СПб.: Питер, 2001.
5. Забродин Ю.М. Статистические и семантические проблемы конструирования и адаптации многофакторных личностных тест-опросников / Ю.М. Забродин, В.И. Похилько, А.Г. Шмелев. // Психологический журнал. – 1987. – Т.8. – №6.
6. Клайн П. Справочное руководство по конструированию тестов. Введение в психометрическое проектирование /Пол Клайн; [Пер. с англ. Е.П. Савченко; Под ред. Л.Ф. Бурлачука]. – Киев: ПАН Лтд, 1994.
7. Крокер Л. Введение в классическую и современную теорию тестов: [учебник] / Л. Крокер, Дж. Аглина; [пер. с англ. Н.Н. Найденовой, В.Н. Симкина, М.Б.

Чельшквой; под общ. ред. В.И. Звонникова, М.Б. Чельшковой]. – М.: Логос, 2010.

8. Морозов С.М. Засоби контролю психодіагностичних якостей психологічних тестів / С.М. Морозов. – К., 1994.
9. Шмелев А.Г. Психодиагностика личностных черт / А.Г. Шмелев. – СПб.: Речь, 2002.

Семінарсько-практичне заняття №12

Тема: Специфіка конструювання тестів інтелекту та здібностей.

Питання до семінару:

1. Проблеми конструювання тестів інтелекту та здібностей.
2. Вимоги до інструкції для тестів інтелекту і здібностей.
3. Типи завдань тестів інтелекту.
4. Особливості формулювання та зміст завдань для тестів інтелекту.
5. Зміст завдань для тестів спеціальних здібностей і досягнень.
6. Вибір типу завдань. Впорядкування завдань.
7. Проблема випадкового вгадування правильної відповіді.
8. Проблема валідазації тестів інтелекту і здібностей.
9. Визначення тестових норм для тестів інтелекту і здібностей.

Основні поняття: інструкція до тесту, тестові завдання, аналогії, послідовності, завдання на виключення зайвого, завдання з декількома варіантами відповіді, завдання на встановлення відповідності, альтернативні завдання, тести спеціальних здібностей, тести досягнень.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення: Особливості застосування факторного аналізу при конструюванні тестів інтелекту і здібностей.

Література.

1. Айзенк Г.Ю. Интеллект: новый взгляд / Г.Ю. Айзенк // Вопросы психологии. – 1995. – №1.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование /А. Анастаси, С. Урбина; [Пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 2001.
3. Блейхер В.М. Психологическая диагностика интеллекта и личности / В.М. Блейхер. – К., 1978.
4. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2002.
5. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов. – СПб.: Питер, 2001.
6. Клайн П. Справочное руководство по конструированию тестов. Введение в психометрическое проектирование /Пол Клайн; [Пер. с англ. Е.П. Савченко; Под ред. Л.Ф. Бурлачука]. – Киев: ПАН Лтд, 1994.
7. Крокер Л. Введение в классическую и современную теорию тестов: [учебник] / Л. Крокер, Дж. Аглина; [пер. с англ. Н.Н. Найденовой, В.Н. Симкина, М.Б. Чельшквой; под общ. ред. В.И. Звонникова, М.Б. Чельшковой]. – М.: Логос, 2010.

8. Морозов С.М. Засоби контролю психодіагностичних якостей психологічних тестів / С.М. Морозов. – К., 1994.

Семінарсько-практичне заняття №13-14

Тема: Специфіка конструювання тестів інших типів: проєктивних тестів, шкал настрою і станів, вимірювання аттитюдів.

Питання до семінару:

Семінар 13

1. Проблеми конструювання об'єктивних тестів.
2. Принципи конструювання об'єктивних тестів. Зміст і пити завдань.
3. Визначення тестових норм для об'єктивних тестів.
4. Особливості конструювання проєктивних тестів. Підбір стимульного матеріалу.
5. Проблема валідизації проєктивних тестів

Семінар 14

6. Особливості конструювання тестів мотивів. Зміст і пити завдань.
7. Визначення тестових норм для тестів мотивів.
8. Особливості конструювання шкал настрою і станів. Зміст і пити завдань.
9. Проблема валідизації шкал настрою і станів.
10. Визначення тестових норм для шкал настрою і станів
11. Особливості конструювання методик вимірювання аттитюдів.

Основні поняття: об'єктивні тести, тести мотивів, опитувальники інтересів, шкали настрою, шкали станів, тести аттитюдів, шкала Терстоуна, шкала Гутмена, шкала Лайкерта.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення: Проблема валідизації проєктивних тестів. Визначення тестових норм для тестів мотивів. Проблема валідизації шкал настрою і станів. Визначення тестових норм для шкал настрою і станів.

Література.

1. Анастаси А. Психологическое тестирование /А. Анастаси, С. Урбина; [Пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 2001.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика / Л.Ф. Бурлачук. – СПб.: Питер, 2002.
3. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов. – СПб.: Питер, 2001.
4. Клайн П. Справочное руководство по конструированию тестов. Введение в психометрическое проектирование /Пол Клайн; [Пер. с англ. Е.П. Савченко; Под ред. Л.Ф. Бурлачука]. – Киев: ПАН Лтд, 1994.
5. Крокер Л. Введение в классическую и современную теорию тестов: [учебник] / Л. Крокер, Дж. Аглина; [пер. с англ. Н.Н. Найденовой, В.Н. Симкина, М.Б. Чельшковой; под общ. ред. В.И. Звонникова, М.Б. Чельшковой]. – М.: Логос, 2010.

6. Морозов С.М. Засоби контролю психодіагностичних якостей психологічних тестів / С.М. Морозов. – К., 1994.
7. Практикум по психодіагностике. Психодіагностика мотивації и саморегуляції. – М.: МГУ, 1990.
8. Психологическая диагностика. Проблемы и исследования / [ред. К.М.Гуревич]. – М., 1981.